

# Vragenuur

## Vragenuur

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 12.3 van het Reglement van Orde.

Vragen Coenradie

**Vragen** van het lid Coenradie aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, bij afwezigheid van de minister van Justitie en Veiligheid, over **het bericht "Agent met gezin ondergedoken na ophef over arrestatie onder Bollendak in Utrecht"**.

De **voorzitter**:

Aan de orde zijn de mondelinge vragen. Ik geef als eerste het woord aan mevrouw Coenradie voor haar mondelinge vraag namens JA21 aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die ik van harte welkom heet in ons midden. Het woord is aan u, mevrouw Coenradie.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Voorzitter. Een politieagent in Nederland die simpelweg zijn werk doet en een aanhouding verricht in het centrum van Utrecht, zit vandaag ondergedoken met zijn gezin. Dat is niet vanwege criminele dreiging en niet vanwege een fout van zijn kant, maar mede omdat zijn eigen werkgever hem keihard voor de bus gooide. Dit is geen incident, maar keihard systeemfalen. Een agent die handhaaft in een wetteloos geworden gebied wordt publiekelijk neergezet als dader. Zijn naam lekt uit en zijn gezin wordt bedreigd, en wat krijgt hij van de politietop? Geen rugdekking, geen duidelijkheid en geen bescherming. Wel horen we: begrip voor de ophef. We horen afstandelijke, procedurele verklaringen die vooral bedoeld lijken om politieke schade te beperken en niet om een agent te beschermen.

Voorzitter. Dit incident legt iets heel dieps bloot, namelijk een diepgewortelde angstcultuur onder agenten. Dat hoor ik iedere dag weer vanuit hen. Dit is het gevolg van jarenlang politiek weggijken, het pamperen van relschoppers, een elite die sneller buigt voor online verontwaardiging dan dat die pal staat voor hun eigen mensen en een politietop die meer bezig is met de politieke arena dan met blijf geven van goed werkgeverschap. Ik mis leiderschap. Dat mis ik niet alleen bij de politietop, maar ook bij de VVD-minister van Justitie en Veiligheid. Een leidinggevende die zijn mensen namelijk niet beschermt in de eerste uren, beschermt ze nooit. Vertrouwen is de zuurstof van handhaving. Zonder vertrouwen is er geen gezag, zonder gezag is er geen orde en zonder orde kun je dag zeggen tegen de rechtsstaat. Mijn vraag aan de minister is: kan hij heel duidelijk aangeven waarom deze agent ondergedoken zit en uit welke hoek of hoeken deze dreiging volgens hem komt? Waarom is er niet onmiddellijk publiek en ondubbelzinnig rugdekking gegeven door de politieleiding en de minister? Waar waren ze toen ze nodig waren? Welke concrete maatregelen neemt de minister vandaag, niet morgen, om deze agent en zijn gezin nu en eventueel in de toekomst te beschermen? Hoe gaat de minister herstellen dat agenten zich veilig voelen om hun werk te doen zonder angst om bij de eerste mediastorm te worden opgeofferd voor beeldvorming? Tot slot: heeft het lokale gezag in Utrecht volgens de minister de situatie wel op orde, of wordt handhaving beïnvloed door maatschappelijke en politieke druk?

Tot zover.

De **voorzitter**:

Het woord is aan de minister.

Minister **Rijkaart**:

Voorzitter, dank u wel. We hadden al afscheid genomen van elkaar, maar ik ben hier namens de minister en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, omdat zij afwezig zijn vanwege het uitvoeren van hun werkzaamheden in de Eerste Kamer, ten bate van het Wetboek van Strafvordering. Ik heb nog geprobeerd om een van de twee hier te krijgen, maar mijn meedenken werd helaas niet beloond.

De **voorzitter**:

We zijn blij met uw aanwezigheid, minister.

Minister **Rijkaart**:

Ik ga proberen de vragen van mevrouw Coenradie toch zo goed mogelijk te beantwoorden. Zij vraagt of ik duidelijk kan aangeven waarom deze agent ondergedoken zit en uit welke hoek de bedreigingen komen. Indien bedreigingen richting politiemedewerkers van deze aard zijn, die zeer ernstig zijn, kan er overgegaan worden tot veiligheidsmaatregelen. Die veiligheidsmaatregelen zijn inmiddels dus genomen. Ik kan niet ingaan op de individuele casuïstiek en de aard en omvang van deze maatregelen, natuurlijk ook vanuit het oogpunt van de veiligheid van deze politiemedewerker en zijn gezin. Wel kan ik zeggen dat er een strafrechtelijk onderzoek is gestart naar het doxen van deze agent.

Mevrouw Coenradie vroeg ook waarom er dan niet onmiddellijk publiek en ondubbelzinnig rugdekking is gegeven door de politieleiding en de minister van Justitie en Veiligheid. Zowel de politiechef als de korpschef hebben verklaard dat de bedreigingen richting politiemedewerkers ontoelaatbaar en onverteerbaar zijn. Als minister van Binnenlandse Zaken en ex-medewerker van de politie kan ik niet anders dan mij daar heel erg bij aansluiten. Ik weet uit eigen ervaring wat de impact is als je in je huiselijke situatie bedreigd wordt. Ik wil dan ook mijn steun uitspreken voor de politiemedewerker en zijn naasten. De minister van Justitie en Veiligheid heeft diverse keren, ook laatst nog, in een debat over geweld tegen hulpverleners, in zijn algemeenheid uitgesproken dat geweld tegen politieagenten, tegen alle hulpverleners, ontoelaatbaar is. Daar dient wel bij opgemerkt te worden dat een minister zich in principe nooit uitspreekt over individuele casuïstiek.

Welke concrete maatregelen neemt de minister vandaag om de agent te beschermen? Dat is primair een werkgeversverantwoordelijkheid. Ik weet dat de werkgever, in dit geval de politie, de bedreigde medewerker sociale, emotionele en juridische hulp biedt in deze casus, naast de eerder genoemde beveiligingsmaatregelen, natuurlijk. Verder kan ik geen uitspraken doen over de veiligheidsmaatregelen rondom die politiemedewerker.

Hoe ga ik voorkomen dat politiemedewerkers zich onveilig voelen rondom doxing, in dit geval, nu en in de toekomst? Doxing is strafbaar geworden per 1 januari '24, kan ik daarvan zeggen. Dat wil niet zeggen dat je dan direct maatregelen hebt. Het is aan de medewerker, in samenwerking met het korps en de juridische hulp die daarbij zit, om aangifte te doen om op die manier over te kunnen gaan tot strafvervolgning.

Dan vroeg u of de leiding van de politie Utrecht — dat is zelfs Midden-Nederland, uit mijn hoofd gezegd — een en ander op orde heeft, meen ik. Ik moet u heel eerlijk zeggen dat ik daarvan als minister van Binnenlandse Zaken op dit moment eigenlijk geen beeld heb. Dat laat uw vraag wellicht onbevredigend onbeantwoord.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Hier was ik al een beetje bang voor. Dit staat namelijk echt wel af van wat daar daadwerkelijk aan de hand is. De eerste reactie van politie Midden-Nederland, wat de minister goed zei,

was echt wel anders. Zij snapten de ophef, was de primaire reactie: "Wij snappen de ophef en gaan dit verder onderzoeken." Dat is toch geen vorm van rugdekking? Daar spreekt toch geen vertrouwen uit? Dat is toch niet achter je mensen gaan staan? Dat is toch ontzettend koorddans in plaats van gewoon direct staan voor je mensen? Dat is allereerst.

Daarnaast wil ik graag weten of het kabinet bereid is om het gesprek aan te gaan met politie Midden-Nederland. Ik krijg namelijk aan alle kanten duizenden reacties van politie door heel Nederland heen dat het mis is met de cultuur, dat er een angstkultuur heerst. Zeker als het gaat om politie Midden-Nederland, krijg ik door dat echt heel veel zaken niet op orde zijn. Ik wil echt meer duidelijkheid. Ik wil concretere antwoorden. Ik wil meer toezeggingen. Ik wil meer het gevoel krijgen dat de politie deze agent maar ook alle agenten verder op straat niet alleen laat staan en dat ze worden omarmd door het kabinet.

**Minister Rijkart:**

Over de ophef die is ontstaan: het is mij natuurlijk wel duidelijk geworden dat er ophef in de samenleving is ontstaan. Daarbij wil ik wel aantekenen dat die ophef vanuit twee kanten komt, zowel in negatieve zin naar de agent waar we het hier over hebben toe als in positieve zin naar de agent toe om hem te steunen en rugdekking te geven. Kunnen wij met de politie Midden-Nederland in gesprek gaan? Die vraag stelt u aan mij als bijna afscheidnemend minister van Binnenlandse Zaken. Die moet ik echt doorgeleiden naar mijn collega, zodat u er bij hem echt op aandringt dat dat vanuit uw punt zeer gewenst is, natuurlijk met de inhoud en de duiding die u daar zojuist bij heeft gegeven, want u heeft wel een boodschappenlijstje meegegeven. Dat zijn de vragen die ik even genoteerd heb.

**De voorzitter:**

Afrondend, mevrouw Coenradie.

**Mevrouw Coenradie (JA21):**

Afrondend. Ik wil toch echt graag de toezegging dat het kabinet dat er nu nog zit — daar zitten we nu ook in — gewoon simpelweg de moeite doet om richting het volgende kabinet te zeggen: luister eens, jullie gaan heel snel met politie Midden-Nederland om tafel om hier deze wanorde aan de kaak te stellen.

**Minister Rijkart:**

Die toezegging krijgt u van me.

**Mevrouw Van der Plas (BBB):**

Ik wil beginnen met de politieagent in kwestie en zijn gezin heel veel sterkte te wensen. De politieagenten in Nederland doen vaak onder heel moeilijke omstandigheden hun werk, moeten snel beslissingen nemen en zijn er gewoon voor om mensen die stelen, zoals in dit geval, op te pakken. Wat hier gebeurd is, is echt een groot drama voor het gezin en voor de politieagent in kwestie, maar ook voor andere politieagenten, die zien dat een collega inderdaad gewoon voor de bus wordt gegooid.

**De voorzitter:**

En uw vraag?

**Mevrouw Van der Plas (BBB):**

Mijn vraag is: wie wil er nog in Nederland politieagent worden — die hebben we kei- en keihard nodig — als je op deze manier eigenlijk voor de bus gegooid wordt door je eigen baas? Kan de minister daarop antwoorden? Dit is toch een heel slecht signaal voor nieuwe mensen die wij willen werven als politieagent?

**Minister Rijkart:**

Dat is eigenlijk een oproep aan de samenleving van Nederland en niet zozeer aan de

minister, maar het is natuurlijk wel een zeer relevante vraag: wie wil er nog politieagent worden? Het gaat dan niet alleen over deze casus, maar het gaat in de volle algemeenheid over hoe men in de samenleving naar de politie kijkt en wat de agenten allemaal te verduren staat in de uitvoering van hun dagelijkse taak. Dat is een zorgwekkend iets. Ik beschouw dit dan ook als een algemene vraag die ik om daar goede nota van te nemen doorgeleid naar de opvolger van de minister van JenV, want het is een zorg in zijn algemeenheid.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Ook ik zeg eerst even inleidend: dat een agent en zijn gezin moeten onderduiken, is echt onacceptabel. Dat er, wat de aanleiding ook is, vervolgens persoonsgegevens worden gedeeld en zelfs misbruikt om iemand te bedreigen, kan niet. Ik wil ook mijn medeleven uitspreken naar de agent, zijn gezin en kinderen thuis. Dat delen van gegevens, oftewel doxing, is in 2024 strafbaar gesteld; dat hebben wij hier in de Kamer gedaan. Maar ik vraag me af wanneer dit nou daadwerkelijk leidt tot een veroordeling. Lukt het nu om mensen daadwerkelijk goed voor de rechter te krijgen en op te sporen?

Minister **Rijkaart**:

Dat is een vraag van technische aard, waarvan ik eerlijk gezegd moet zeggen dat ik het antwoord zo niet paraat heb. De wetgeving bestaat pas sinds kort, dus daar moeten cijfers van te vinden zijn, maar uit mijn hoofd, zo even ad hoc, durf ik die niet te geven.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Weet u, het is een opstapeling van getreiter en gesar tegen agenten. Dan treedt een keer een agent op en dan laat de politiechef Midden-Nederland de agent gewoon keihard vallen. Dit terwijl heel Nederland — heel Nederland — het gewoon spuug- en spuugzat is, die haat in de straat en al dat gedoe en dat tuig. Denkt u nou echt dat deze vrouwen dit hadden geflikt bij een agent in Verweggistan? Ik denk het niet. Wat moet er nou eens een keer gaan gebeuren voordat de minister zich niet hult in allerlei mooie taal van medeleven en zegt "we gaan een onderzoek doen" en "we doen toezeggingen", maar eens een keertje echt ingrijpt? Dan moet de minister niet komen met "ja, ik weet het niet". De regering spreekt met één mond, dus ik verwacht een concreet antwoord van deze minister.

Minister **Rijkaart**:

Eigenlijk is het antwoord daarop zeer eenvoudig: een afspraak staat totdat we een nieuwe afspraak hebben. De politie houdt zich aan de wet- en regelgeving die haar gegeven is, de ambtsinstructie die daarbij hoort en de protocollen die daarvoor staan. Als wij als samenleving — daar zijn wij hier met z'n allen bij; het kabinet, maar ook u als Kamer — zeggen dat er een steviger kader moet komen voor de politie om op te treden, dan is het aan u allen, vooral na de 23ste, om daarover samen in gesprek te gaan om te komen tot concrete voorstellen om die verankering steviger weg te zetten.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Kijk, dat bedoel ik nou. Er komt weer een heel verhaal met allerlei woorden over protocollen en weet ik veel wat, maar er moet wat gebeuren. U kunt niet zeggen, zeg ik u via de voorzitter, dat deze Kamer hier niet over begint elke keer. Elke keer als er gedoe is met de politie — we hebben het bijvoorbeeld gehad over de jaarwisseling — uiten we ons ongemak, wat we ervan vinden en "dit kan zo niet". Dat hebben wij tig keer naar voren gebracht. Maar dit kabinet doet niets! Wij geven dit signaal, maar waarom doet u nu gewoon niks, zeg ik u via de voorzitter. Dit kabinet kan toch ook een keer de handschoen oppakken. U kunt niet zeggen dat de Kamer dat niet doet. Het is het kabinet dat alles van zich afschuift en zegt "ja, openbare orde valt onder de burgemeester en we hebben protocollen", maar een minister kan ook iets. U zit er toch niet voor Pietje Snot? Dat bedoel ik niet beledigend.

Minister **Rijkaart**:

"De minister kan toch ook wat doen." Nou ja, in de beperkte dagen die er nog zijn, wordt dat

wel heel lastig. De minister van JenV heeft terdege diverse maatregelen aangekondigd, ook naar aanleiding van casussen in de afgelopen periode, onder andere rondom de rellen in Den Haag, waar geroepen werd om meer uitrusting en dergelijke. U kunt zeggen dat het een beetje een procesantwoord is, maar als iemand die nog niet zo gek lang geleden politieagent was, weet ik als geen ander dat ook zij zich op straat aan gewoon die protocollen en processen hebben te houden. Dan kunnen we wel zeggen "dat moet meer" en "dat moet steviger" en dergelijke, maar dan zeg ik: ja, ik denk dat ze dat op straat misschien ook wel willen, maar binnen de wet- en regelgeving waaraan zij zich moeten houden is het hun niet gegeven om dat te doen. Daar moet u toch in de komende periode als Kamer en nieuw kabinet samen over in debat.

De heer **Stoffer** (SGP):

Een van de grootste theologen aller tijden, Maarten Luther, zei ooit: als ik zou weten dat morgen de wereld vergaat, zou ik vandaag nog een boom planten. Als je minister bent en je hebt nog twee weken te gaan, verwacht ik wel dat je denkt "ik doe die twee weken er nog alles aan om dit land beter te maken" en niet "over twee weken zien we wel weer wat mijn opvolger doet". Deze agent heeft te maken met heel veel narigheid. Zijn privégegevens worden gedeeld, foto's gaan over het internet — nu nog steeds; die gaan gewoon rond. Mijn vraag is: wat doet dit kabinet, wat doet deze minister om dat te voorkomen? Dan wil ik niet het antwoord "over twee weken ziet mijn opvolger dat wel", maar ik wil weten wat er nú gedaan wordt. We hebben nog twee weken te gaan en dit gezin zit nog twee weken in de narigheid. Dat kunnen we niet toelaten.

Minister **Rijkaart**:

Ten aanzien van het nog twee weken in de narigheid zitten heb ik net uitgelegd dat die procedures lopen en onder de werkgeversverantwoordelijkheid vallen. Wat heeft deze minister nou concreet gebracht? Nou, dat kan ik u vertellen. In de afgelopen zes maanden is de politiepraktijk nog nooit zo dicht in het kabinet verwoord geweest als met de aanwezigheid van deze minister. Deze minister heeft meermaals en op ondubbelzinnige wijze de ruwe en rauwe werkelijkheid onder ogen gebracht van de minister van JenV, die daar goed nota van heeft genomen. Wat hij daarmee doet, is echter aan hem en zijn opvolger. Maar ik weet zeker dat hij goed tussen zijn oren heeft geknoopt wat de rauwe werkelijkheid van de dagelijkse politiepraktijk met zich meebrengt. Dat daar maatregelen uit moeten volgen, heeft hij in beperkte mate ook aangekondigd. Dat zal zijn opvolger ook in verdere mate moeten doen.

De heer **Stoffer** (SGP):

Ik geloof dat ongetwijfeld, dat iemand die uit de praktijk komt, zijn dingen naar voren brengt. Dat doe ik ook hier in de Kamer met de praktijk waar ik zelf uit kom. Maar we moeten wel constateren dat deze agent met zijn gezin gewoon al ik weet niet hoelang in de narigheid zit. Als iemand dat aan kan voelen, denk ik inderdaad dat dat deze minister is. Wat heeft het kabinet nu concreet gedaan om te zorgen dat deze man, met zijn gezin, gewoon weer zijn normale leven kan leiden? En wanneer kan dat dadelijk? Hij zit immers nog steeds ondergedoken en het gaat niet goed. Er is toch echt wel wat aan de hand. Ik verwacht wel te horen wat er de afgelopen tijd is gedaan en wat er de komende twee weken nog bovenkomt. Wat de opvolger doet, zien we dan wel weer. De minister is een instituut, niet een persoon. De minister is een instituut en dat gaat gewoon door. Het is een doorgaande lijn. We hebben altijd een minister.

Minister **Rijkaart**:

Die ervaring heb ik helaas zelf ook. Wat heeft het kabinet nu concreet gedaan? Nou, dat durf ik niet te zeggen. Ik weet wel dat er protocollen in werking zijn gesteld om deze agent, en ook zijn naasten, in veiligheid te brengen. Hoelang duurt dat? Zolang als nodig is. Dat is heel vervelend om te zeggen, maar ik weet uit eigen ervaring dat er intensief aan wordt gewerkt om dat zo kort mogelijk te laten duren. Over de specifieke details van hoe, wat, wanneer en

op welke wijze deze agent weer zijn normale leven kan hervatten, kan ik helaas geen uitspraken doen. Dat is enerzijds omdat ik dat niet weet en anderzijds omdat het uit het oogpunt van het onderzoek en de veiligheid gewoon niet verantwoord is om dat te delen in de Kamer.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):

Ik wil de minister graag vragen wie de baas is op straat in Utrecht. Zijn dat de criminelen en de straatterroristen of is dat de politie? Uit de uitzending van Bureau Utrecht bleek al dat de politie in bepaalde wijken in Utrecht überhaupt niet meer kan komen door de totale chaos en het geweld. Nu moet de politie zelfs onderduiken. Mijn vraag aan de minister is dan ook hoe hij de slappe rol van de burgemeester in dit geheel beoordeelt en wat hij daar dan aan gaat doen.

Minister **Rijkaart**:

Er wordt hier een heel specifieke casus in combinatie met een televisie-uitzending met de vragen van mevrouw Coenradie verbonden. Daar kan ik gewoon geen antwoord op geven in deze constructie.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Politie is een prachtig vak. Dat hoeft ik deze minister niet te zeggen. Het is ook een heel zwaar vak en het wordt zwaarder en zwaarder. Wat deze agent is overkomen gun je werkelijk je ergste vijand niet. Dat wil ik hier echt gezegd hebben. Dat gaat alle perken te buiten. Ik vraag de minister of hij ons kan informeren over hoe de politie omgaat met bedreigingen van agenten, want dat komt meer en meer voor. Ik begrijp goed dat dit een werkgeversaangelegenheid is, maar ik wil dat als volksvertegenwoordiger graag weten en er ook met de minister over in debat gaan. Kan hij dat geven?

Minister **Rijkaart**:

Ik denk dat het goed is om daar even schriftelijk op terug te komen, zodat u wat tastbaars in handen heeft om dat debat verder te voeren.

De **voorzitter**:

Dat noteren we als een toezegging.

De heer **El Abassi** (DENK):

Laat ook ik beginnen met zeggen dat het verschrikkelijk is dat een agent moet onderduiken. Tegelijkertijd is het verschrikkelijk dat de twee dames in kwestie bedreigingen naar hun hoofd geslingerd krijgen en dat ook de advocaat bedreigingen krijgt. Het is allemaal verschrikkelijk. Dat brengt mij misschien ook bij mijn vraag. Ik hoor dat hier vragen worden gesteld over dat de politiechef niet achter de mensen staat, dat de collega voor de bus gegooid wordt, dat collega's hem keihard laten vallen. Vindt de minister niet dat juist de politiechef hier voor de bus gegooid wordt?

Minister **Rijkaart**:

Die indruk heb ik niet. De politiechef heeft gereageerd op hetgeen is gepresenteerd op dit moment. Daar volgt nog nader onderzoek naar. Zoveel mensen, zoveel meningen overigens. De casus die u schetst, dat ook de dames in kwestie en de advocaat inmiddels bedreigd zijn, was mij nog niet bekend. Dat vind ik overigens evenzeer ontoelaatbaar.

De heer **El Abassi** (DENK):

De advocaat heeft dat gewoon publiekelijk gedeeld, dus dat is gewoon te achterhalen. Ik heb het over: vanuit de politiek. Er wordt hier door verschillende politici beweerd dat de politieagent door de politiechef voor de bus gegooid wordt, terwijl we een onderzoek hebben. Dat is niet onafhankelijk; ik had gepleit voor een onafhankelijk onderzoek, maar goed. Uit dat onderzoek is naar voren gekomen: disproportioneel geweld als het gaat om die trap en om

die wapenstok, precies datgene waarvan mensen rillingen kregen. Dan is het toch niet gek dat een politiechef aangeeft dat de politiechef heel goed begrijpt dat deze situatie gevoelig ligt bij de mensen? We gooien de politiechef toch juist voor de bus door te zeggen dat hij niet genuanceerd moet doen?

**Minister Rijkaart:**

Volgens mij heeft de politiechef zich zeer genuanceerd uitgelaten in de media. De uitspraak van de politiechef was — ik zal die niet tot op de letter nauwkeurig citeren — dat het geweld proportioneel was, deels niet proportioneel. Met de verdere inhoud van welk deel dat dan was, ben ik helaas niet bekend. Dat zal later nog bekend worden, gok ik zo.

**De heer Struijs (50PLUS):**

Ik kom maar gelijk ter zake. Het protocol bewaken en beveiligen omschrijft veel dingen voor personen die op basis van een systeem en van punten in aanmerking komen voor statische en dynamische bewaking, maar de incidenten bij politiemensen zijn niet beschreven in het stelsel bewaken en beveiligen. Ik wil heel graag een reflectie van de minister op de vraag of het stelsel bewaken en beveiligen kan worden aangescherpt, zodat er niet elke keer na een incident heel snel een oplossing moet worden gevonden in een of ander vakantiepark of een safehouse en zodat de kinderen naar school kunnen en cetera, et cetera. Mijn vraag aan de minister is dus of hij bereid is om met zijn opvolging en de minister van Justitie te kijken naar een aanscherping, zodat we dit veel professioneler kunnen oppakken. Ik weet als geen ander dat dat niet gebeurd is.

Een tweede vraag die ik hier echt even kwijt moet, is of we er niet ook eens over moeten nadenken of de politiechef in Utrecht of de korpschef van Nederland een onafhankelijke rol moet krijgen. Zij moeten namelijk nu ook de eindbeoordeling doen.

**Minister Rijkaart:**

Dan vraagt de heer Struijs eigenlijk enerzijds of we politiemensen kunnen onderbrengen onder het stelsel bewaken en beveiligen. Die vraag moet ik echt doorgeleiden naar de minister van Justitie, die natuurlijk verantwoordelijk is voor dat stelsel. De heer Struijs doet ook de suggestie dat de politiechef een meer onafhankelijke rol moet krijgen. Er zitten in het protocol al diverse onafhankelijke beoordelaars, dus mijn eerste indruk is dat de onafhankelijkheid daarmee voldoende geborgd is.

**De voorzitter:**

Meneer Struijs, uw tweede vraag.

**De heer Struijs (50PLUS):**

Dat laatste deel ik niet, want de reactie is, zoals ik zelf als politiechef heb meegemaakt: reageer maar niet. Ik wil dat elke politiechef een zelfstandige professionele beoordeling kan maken en zo achter zijn mensen kan staan en dat hij niet nog een keer naar een commissie moet voor een eindbeoordeling. Geef politiechefs dus de ruimte om sneller achter hun mensen te gaan staan. Dat is mijn oproep aan de minister en ik hoop dat hij die wil doorgeleiden.

**Minister Rijkaart:**

Dat wil ik zeker.

**Mevrouw Coenradie (JA21):**

Hier ontstaat natuurlijk weer ruis over de vraag of iets proportioneel is of niet. Dat heb je op het moment dat je gewoon geen goede politiewoordvoering doet. Ik heb begrepen dat een afhoudtrap in deze zaak hartstikke proportioneel is. Dat mag gewoon; het is een van de technieken die worden geleerd. Is de minister het nou met me eens dat dit gewoon hoort bij het politievak of gaan we hier nou toch weer ruis creëren?

Minister **Rijkaart**:

Een politieagent die handelt in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening, zoals dat zo mooi heeft, heeft conform het geweldsmonopolie het recht om geweld te gebruiken. Dat is hier overduidelijk het geval geweest. Of dat proportioneel is, wordt dan inderdaad later beoordeeld. Je moet dat sowieso melden en dan treden daarvoor de nodige protocollen in werking. Laat daar dus geen ruis over bestaan. Hoort een afhoudtrap in een voorkomend geval bij het werk? Ja, dat kan dus het geval zijn. Is dat dan per definitie proportioneel? Dat wordt aan de achterzijde beoordeeld.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Dat is beoordeeld door een geweldscommissie, die overigens niet de publieke opinie dient maar gewoon bedoeld is voor een intern lerende organisatie. Daar is volgens mij duidelijkheid over, maar het wordt elke keer met heel veel ruis omgeven. Dat brengt me in ieder geval wel bij de volgende vraag. Politieagenten hebben ook wel behoefte aan bodycams; die worden wel ingezet maar worden bij lange na niet door iedereen gedragen. Ik begrijp uit interne informatie dat dat met een gebrek aan geld te maken heeft. Leve de nieuwe coalitie die daar heel veel geld in steekt. We moeten afwachten waar dat dan weer ergens blijft, maar zou deze minister voor de tijd dat hij hier zit, ook richting het nieuwe kabinet, in ieder geval kunnen kijken of dat geld daadwerkelijk naar de agenten op straat gaat die hier gewoon behoefte aan hebben?

Tot slot ben ik erg benieuwd of deze minister misschien nog een boodschap heeft voor de betreffende agent in Utrecht.

Minister **Rijkaart**:

Dat is eigenlijk een oproep om dit, uiteraard met mijn collega van JenV, als warme aanbeveling door te geleiden naar het nieuwe kabinet en zijn opvolger.

Voordat ik terugkom op uw laatste vraag heb ik nog een cijfer over het aantal doxinggevallen die we hebben binnengekregen. Er waren in 2024 23 doxingzaken, maar ik heb helaas geen cijfer van het aantal veroordelingen, waar concreet om gevraagd werd.

Heb ik een boodschap voor die agent? Die heb ik al in mijn eerste inleiding gegeven. Ik heb mijn medeleven betuigd. Ik weet wat het is en wat de impact is. Ik kan niet anders dan hem in deze moeilijke tijd heel veel sterkte wensen voor hem én zijn naasten, want dit raakt ook zijn naasten.

De **voorzitter**:

Ik dank de minister voor de beantwoording van de gestelde vragen.

Vragen Beckerman

**Vragen** van het lid Beckerman aan de staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport over **het bericht "Asbest in speelzand voor kinderen: 'Dit is echt heel ernstig'"**.

De **voorzitter**:

Ik geef het woord aan mevrouw Beckerman voor haar vragen namens de fractie van de Socialistische Partij aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Ik heet de staatssecretaris van harte welkom. Het woord is aan mevrouw Beckerman.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Goedemiddag. Er is asbest aangetroffen in speelzand voor kinderen. Het Algemeen Dagblad liet twaalf producten met speelzand onderzoeken in een laboratorium. In zes daarvan zat asbest. Veel kinderen spelen of hebben gespeeld met dit zand, thuis of op een kinderdagverblijf, op de opvang of op school. Decennia nadat je vezels hebt ingeademd, kun

je longkanker of asbestkanker krijgen. Hoe groot het risico is voor kinderen die met het zand hebben gespeeld, is vooralsnog moeilijk te zeggen, maar de onderzoekers zijn zeer geschrokken. Heel veel ouders, medewerkers en leraren maken zich nu grote, grote zorgen, en terecht. Asbest in kinderspeelgoed is verontrustend.

In andere landen is de vondst van asbest in speelzand heel voortvarend opgepakt. In Australië moesten scholen dicht, zodat het asbest kon worden verwijderd. België hoorde via het nieuws in Nederland over de vondst van asbest. Daar is inmiddels een crisiscel gevormd met vier ministers. Er is ook direct een verkoopverbod ingesteld, het zand wordt weggehaald uit klaslokalen, ouders krijgen duidelijke instructies over wat ze moeten doen met het zand dat ze thuis hebben, en er is een zwarte lijst. Zojuist werd ook duidelijk dat fabrikanten van het zand de aanwezigheid van asbest hebben bevestigd. Het is dus vervuild. In Nederland hebben wij tot nu toe eigenlijk niks gezien, behalve vooral een staatssecretaris die onderzoeken wil afwachten. Neemt u het zekere voor het onzekere, vragen we haar. Wat gaat u nu doen?

**De voorzitter:**

Het woord is aan de staatssecretaris. Ik verzoek de leden via de voorzitter te spreken.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Excuus.

**Staatssecretaris Tielen:**

Dank u wel, voorzitter. Speelgoed moet veilig zijn. Al onze producten moeten veilig zijn, maar speelgoed al helemaal. Kleine kinderen zitten er namelijk inderdaad aan en eten het soms op, of nemen het in ieder geval in hun mond. Speelgoed kent dus de hoogste veiligheidswaarborgen, ook in de wet. Volgens de wet is asbest verboden in speelgoed.

Ik snap heel goed wat mevrouw Beckerman vraagt, aangezien we hebben gezien dat er in Australië, en ook in België, inderdaad actie is ondernomen. In België gebeurt er overigens eigenlijk hetzelfde als in Nederland; in België praten ze er alleen meer over. Zodra er vanuit Australië signalen waren, is de NVWA begonnen met het voorbereiden van een onderzoek om aan de ene kant analyses te doen en aan de andere kant in te schatten hoe groot de risico's daadwerkelijk zijn. Mevrouw Beckerman verwees daar al naar.

Na het artikel van vorige week, van journalisten van het Algemeen Dagblad, is er ook direct contact opgenomen met de brancheorganisatie om afspraken te maken met de bedrijven, handelaren en speelgoedimporteurs die te maken hebben met dit soort producten. Met die afspraken werden zij nog maar eens gewezen op hun verantwoordelijkheid dat hun producten de wet moeten volgen, en dat ze dus geen asbest mogen bevatten. Ik heb overigens nog een stap overgeslagen. Via het Europees meldsysteem is in december al direct gekeken of de in Australië verkochte producten ook in Europa en in Nederland op de markt waren, en zo ja, wat daar dan mee moest gebeuren. Daaruit bleek dat overigens niet. Vandaar dat de NVWA toen begonnen is om een onderzoek op te zetten, daarbij vorige week door het AD tot snelheid gemaand.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Poeh, voorzitter. Dit is wel heel mager. In België ondernemen ze actie, maar ik zie hier een staatssecretaris die wil doen alsof we dingen doen maar die vooral wil afwachten. De zorgen bij ouders en medewerkers zijn echt heel groot. Juist doordat België de druk heeft opgevoerd, erkennen fabrikanten nu dat hun product vervuild is. Ik wil de staatssecretaris dan maar gewoon heel concrete suggesties doen voor maatregelen die ze zou kunnen nemen. Als ze wil, kan ze slechts met ja of nee antwoorden. Eén. Bent u bereid om het voorzorgsbeginsel toe te passen met een onmiddellijke verkoopstop en terugroepactie?

Staatssecretaris **Tielen**:

De NVWA heeft vorige week met de brancheorganisatie en alle aangesloten speelgoedimporteurs afgesproken dat zij geen producten verkopen die niet aan de wet voldoen. Zoals mevrouw Beckerman inmiddels heeft kunnen constateren, zijn op een aantal onlineverkoopplatforms alsook in speelgoedwinkels de producten niet meer te koop.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Dat is dus gebeurd omdat platforms zelf verantwoordelijkheid nemen, en niet omdat dit hun wordt opgedragen, terwijl we veel meer het zekere voor het onzekere nemen als het kabinet die opdracht geeft.

Voorzitter. Dan ons tweede voorstel. Bent u bereid te borgen dat dit zand uit klaslokalen en kinderopvangen verdwijnt, dus niet alleen wanneer scholen of opvangen zelf het initiatief nemen, maar ook gewoon door centraal te zorgen dat dit verdwijnt, zoals België ook doet?

Staatssecretaris **Tielen**:

Volgens mij is uiteindelijk het belangrijkste dat kinderen niet in aanraking kunnen komen met potentieel gevaarlijk speelzand. Volgens mij is het daarvoor belangrijk dat de juiste partijen en de juiste erbij betrokken organisaties de acties nemen die daarbij horen. Zoals ik al zei, heeft de NVWA vorige week met de brancheorganisatie, en via hen met alle speelgoedimporteurs, afspraken gemaakt over de verkoop en import van de producten. Aan kinderopvangbedrijven, scholen en vooral ook ouders is al de oproep gedaan om het zekere voor het onzekere te nemen, en als zij zeker willen zijn gewoon af te zien van speelzand.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

"Als zij het zekere willen nemen?" Daarvoor zou het kabinet zich toch ook verantwoordelijk moeten voelen? Dan doe ik maar mijn derde suggestie: bent u bereid om net als België een nationale crisisstructuur in te richten, zodat wij al deze acties beter kunnen coördineren?

Staatssecretaris **Tielen**:

Dat is al aan de hand. Dat is wat ik net al zei in mijn eerste antwoord op de vragen van mevrouw Beckerman. In Nederland en België lopen ongeveer dezelfde acties. Alleen, ik praat er minder hard over, omdat ik vind dat we niet paniek moeten zaaien maar gewoon actie moeten ondernemen. Ik weet niet hoe vaak, maar ik heb veel contact met de NVWA. Die zit hier bovenop. De NVWA is ervoor verantwoordelijk om de wetten over productveiligheid en zeker ook over speelgoedveiligheid te handhaven, daar toezicht op te houden en waar nodig de acties te nemen die nodig zijn.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Juist als je paniek wil voorkomen, is het goed om daadkrachtig in te grijpen.

Staatssecretaris **Tielen**:

En dat doen we dus.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Dat zien wij gewoon niet. We zien dat België dat wel doet en dat fabrikanten daar ook duidelijk en in het openbaar op reageren. Een van de ministers in België zei: koop geen Chinese bro! Dat was heel duidelijk. Er is ook een instructie voor ouders. Wil het kabinet ook met zo'n instructie komen over hoe ouders hiermee om moeten gaan?

Staatssecretaris **Tielen**:

Volgens mij zijn er al handreikingen gemaakt door verschillende expertorganisaties die aan de ene kant verstand hebben van productveiligheid en aan de andere kant van kinderen en plekken waar kinderen zijn. Ik wil best bekijken of ik daar nog iets aan toe moet voegen.

Maar nogmaals, volgens mij zit daadkracht in dingen doen en niet zozeer in er heel hard over praten.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Daadkracht zit in dingen doen. Wij zien een staatssecretaris die vooral naar anderen wijst, terwijl er in België een crisisteam is dat daadwerkelijk dingen doet en daardoor dus ook dingen in beweging krijgt. We horen ook van België dat door de relaxte houding van Nederland bedrijven in België moeilijk meewerken. Is de minister bereid om samen met België in Europa te pleiten voor een invoerstop voor speelzand?

Staatssecretaris **Tielen**:

Ook daar geldt weer dat je er heel hard over kunt praten, maar dat je gewoon dingen moet doen. Ik ben al in contact met België om aan de ene kant te kijken wat er in de Europese systemen mist waardoor we niet al na de signalen van Australië hebben kunnen zien wat er precies op ons afkomt. Daarnaast ben ik zeker bereid om samen met België op te trekken. Nogmaals, dat heb ik al met België besproken. Het gaat om samen optrekken om te zorgen dat producten waar onze kinderen mee spelen, speelgoed — daar gaat het hier om — voldoen aan de veiligheidsnormen die we met elkaar hebben afgesproken om de gezondheidsrisico's te verlagen.

De **voorzitter**:

Afrondend, mevrouw Beckerman.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Dit is dan mijn laatste concrete actie. Ik zie dat de staatssecretaris heel laconiek is.

Staatssecretaris **Tielen**:

Nee, helemaal niet. Nee.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Ik zie dat ze heel laconiek is. Wanneer kan ze de Kamer precies informeren? In november is dit al aangetroffen in Australië. Daar zijn al scholen gesloten. Wij moeten echt nog wachten op onderzoeken. Wanneer kan de staatssecretaris ons informeren, inclusief over welke acties er dan wél worden ondernomen?

Staatssecretaris **Tielen**:

Nogmaals, de kwalificaties van mevrouw Beckerman werp ik echt verre van mij. Laat mij toezeggen dat voordat een beoogd iemand anders deze rol overneemt, ik nog een brief naar de Kamer stuur met de stand van zaken van wat wij de afgelopen weken al gedaan hebben en dat ik uw Kamer ook informeer over wat er uit het nu lopende onderzoek van de NVWA komt. Laat mij inderdaad zeggen dat ik het van groot belang vind dat we zowel ouders als andere opvangorganisaties en scholen, die veel met kinderen en met speelgoed voor kinderen te maken hebben, zo goed mogelijk informeren over hoe zij gezondheidsrisico's zo klein mogelijk kunnen houden.

De heer **Bushoff** (GroenLinks-PvdA):

Vooropgesteld, de gezondheid van onze kinderen is natuurlijk een heel groot goed. Precies daarom dient speelgoed gewoon veilig te zijn. Je hoeft geen paniek te zaaien, maar je moet wel het zekere voor het onzekere nemen. Mijn vraag aan de staatssecretaris is of de huidige regelgeving precies dat doet, dus het zekere voor het onzekere nemen. Of zouden we ervoor moeten zorgen, vraag ik de staatssecretaris, dat je ten tijde van een onderzoek naar de veiligheid van dit soort producten, dit soort speelgoed voor kinderen ook de mogelijkheid hebt om te zeggen dat het in de tussentijd gewoon niet verkocht mag worden?

Staatssecretaris **Tielen**:

Ik wil niet in een juridisch steekspel komen, maar dat is precies waarom de NVWA vorige week met de brancheorganisatie contact heeft opgenomen om alle bij haar aangesloten speelgoedhandelaren en speelgoedimporteurs te wijzen op de risico's die er vanuit Australië en het AD-onderzoek zijn opgegeven, wat betekent dat producten niet aan de wet voldoen en dat de bedrijven daar actie op moeten ondernemen en dus de verkoop moeten stoppen zolang ze niet kunnen bewijzen dat hun producten veilig zijn. Dat is gebeurd.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA):

Ook wij maken ons zorgen over de berichtgeving ten aanzien van het speelzand. Duidelijk moet zijn dat de gezondheid van kinderen vooropstaat. Het kan echt niet zo zijn dat we dit op deze manier toelaten op de Nederlandse markt. Ik hoop wel echt dat er nog extra inspanningen worden gedaan vanuit het kabinet om ervoor te zorgen dat we deze producten op korte termijn uit de schappen gaan halen. Ik wil bij dezen ook de vraag aan de staatssecretaris stellen wat zij gaat doen richting de NVWA om hen nog meer in staat te stellen de handhaving op te pakken. Ik weet dat de NVWA wat onderzoek heeft verricht in de afgelopen tijd, maar op dit moment zien we dit product gewoon op de Nederlandse markt. Dat is onacceptabel.

Staatssecretaris **Tielen**:

Ik heb heel veel contact met de NVWA, precies hierover, om ervoor te zorgen dat zij zo goed mogelijk maar ook zo snel mogelijk kunnen komen met daadwerkelijke resultaten. Dat zijn aan de ene kant analyses van de producten; daar hebben we al een en ander over in het nieuws kunnen lezen naar aanleiding van het onderzoek van AD-journalisten. Daarnaast gaat het om het kunnen inschatten van de risico's, dus om wat het betekent. Asbest is een gevaarlijke stof. Tegelijkertijd is het ook een stof die overal wel een beetje voorkomt. We hebben normen over asbest: dat mag gewoon niet in speelgoed zitten. Tegelijkertijd moeten we ook weten wat het betekent qua gezondheidsrisico's, hoe die eruitzien en wat we ermee moeten doen. Daarvoor is de NVWA nu dingen op een rijtje aan het zetten. Ik heb daarover heel erg veel contact met hen. Dat loopt heel snel door. Nogmaals, voordat ik het stokje overdraag, zorg ik dat uw Kamer daarover goed wordt geïnformeerd.

Mevrouw **Wendel** (VVD):

Ik begrijp dat de staatssecretaris zegt dat de NVWA de kwaliteit controleert. Ik vind het echt belangrijk dat dat snel gebeurt, want het gaat om de gezondheid van onze kinderen. Ik vind de nieuwsberichten echt zorgwekkend. Ik wil de staatssecretaris dus vragen wat ze concreet gaat doen om ervoor te zorgen dat dit met de aller-, aller-, allerhoogste prioriteit wordt opgepakt zodat het bovenaan de stapel ligt, er dag en nacht gewerkt wordt om zo snel mogelijk duidelijkheid te geven en het speelgoed voor onze kinderen echt veilig is.

Staatssecretaris **Tielen**:

Dat gebeurt. De NVWA heeft daar een rol in, maar ook de bedrijven zelf. Dat is waarom de NVWA al bij de eerste signalen vorige week, of eigenlijk al naar aanleiding van de situatie in Australië, contact heeft opgenomen met de bedrijven. We hebben een hele duidelijke wet. Bedrijven moeten zelf bewijzen dat hun producten veilig zijn. Dat moeten ze zelf doen. Ondertussen maakt de NVWA een analyse van de producten waar het om gaat en via welke kanalen die verkocht worden. Ondertussen worden bedrijven er ook, nogmaals, op gewezen dat zij geen producten mogen verkopen die niet aan de wet voldoen. Daarbij trek ik samen op met mijn Belgische collega. Er komen dagelijks duizenden containers de havens van zowel Rotterdam als Antwerpen binnen met allerlei producten uit China. Die kunnen we niet 100% controleren. We moeten dus ook proberen om te kijken of we meer toegangsgarantie kunnen krijgen. Dat is echt iets wat we op Europees niveau moeten doen. Dat heeft dus niet zozeer iets met deze zaak te maken, maar daar zijn we wel mee bezig.

Mevrouw **Beckerman** (SP):  
Of we moeten minder Chinese troep importeren ...

Staatssecretaris **Tielen**:  
Of kopen.

Mevrouw **Beckerman** (SP):  
... maar dat is eigenlijk niet de vraag die ik wilde stellen. Ik wil nog één keer terugkomen op die hele simpele maatregel: nu een verkoopstop, oftewel het toepassen van het voorzorgsprincipe. Wat is nou de reden dat de staatssecretaris die maatregel niet wil nemen? Ik hoor haar over juridische risico's en over dat bedrijven het zelf moeten inschatten, maar wat nou als we er over een paar weken achter komen dat ze echt niet aan de wet voldoen?

Staatssecretaris **Tielen**:  
Bedrijven hebben de verantwoordelijkheid om producten te verkopen die volgens de wet veilig zijn. Dat is hun verantwoordelijkheid. Als ik niet kan bewijzen dat die producten daaraan niet voldoen, dan kan ik ze niet zomaar uit de schappen halen. Zo simpel is het. Bedrijven moeten dus zelf bewijzen dat het veilig is. Dat zijn we nu aan het doen. Heel veel bedrijven hebben op basis van de signalen die er nu liggen, al gezegd: we kunnen dat niet bewijzen, dus dan verkopen we het niet.

Mevrouw **Beckerman** (SP):  
Dit is natuurlijk wel heel lastig, want dan gaan we door met het verkopen van producten die mogelijkwerwijs asbest bevatten en waar kinderen ernstig ziek van kunnen worden. Ik zal straks bij de regeling van werkzaamheden een debat aanvragen, want ik vind dat we nu en in de toekomst veel harder moeten kunnen optreden, ook met onze toezichthouder. Erkent de staatssecretaris dat de toezichthouder hierin eigenlijk een veel grotere taak zou moeten kunnen krijgen om te voorkomen dat dit soort producten überhaupt op onze markt komen, in plaats van dat we achteraf zeggen "ja, dat is hun eigen verantwoordelijkheid"?

Staatssecretaris **Tielen**:  
Ik voel heel goed mee met wat mevrouw Beckerman wil en wenst. Ik had het net al over al die containers met spullen die er dagelijks binnenkomen. Tegelijkertijd doen we nu wat we kunnen met de NVWA en verwacht ik dat we zorgen dat er geen speelgoed bij kinderen komt dat volgens de normen niet veilig is. Dat houden we nu echt wel tegen.

De **voorzitter**:  
Ik dank de staatssecretaris voor haar beantwoording.

Vragen Podt

**Vragen** van het lid Podt aan de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over **het bericht "NVWA: zorgen om lage naleving toepassing gewasbeschermingsmiddelen in snijbloemen"**.

De **voorzitter**:  
Ik geef het woord aan mevrouw Podt voor haar vragen namens de fractie van D66 aan de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, die ik van harte welkom heet. Het woord is aan mevrouw Podt.

Mevrouw **Podt** (D66):  
Voorzitter. Valentijnsdag staat weer voor de deur. Veel mensen verrassen dan iemand die ze liefhebben met een mooie bos rozen of andere bloemen, iets dat voor hen staat voor aandacht, zorg en liefde. Maar achter dat bosje bloemen gaat ook een andere werkelijkheid

schuil. Je haalt er ongemerkt ook een heleboel bestrijdingsmiddelen mee je huis in. Dat raakt niet alleen consumenten, maar vooral de mensen die dagelijks met deze bloemen werken, in de kas, op het land en in de verwerking. Zij staan direct bloot aan deze middelen. Uit onderzoek van de NVWA blijkt dat bij een groot deel van de gecontroleerde snijbloementelers de regels voor gewasbeschermingsmiddelen niet worden nageleefd. Middelen worden te vaak, te zwaar of zelfs verboden gebruikt. De naleving van regels is de afgelopen tijd niet verbeterd, maar juist verslechterd. Voor D66 is dit onbegrijpelijk en staat de gezondheid van telers, werknemers, consumenten en bloemisten voorop. Daarom heb ik hierover een aantal vragen aan de minister.

Allereerst over naleving en handhaving. Hoe verklaart de minister dat onder haar bewind de naleving van de regels met een derde is verminderd? Erkent zij dat het huidige handhavingsbeleid niet werkt? Wat heeft de minister de afgelopen twee jaar gedaan om de naleving wel op orde te krijgen? Ik neem aan dat de minister, net zoals ik, geschrokken is van de berichtgeving van de NVWA. Welke stappen heeft zij genomen sinds dit bericht naar buiten is gekomen?

**De voorzitter:**

Het woord is aan de minister.

**Minister Wiersma:**

We zijn er bijna, voorzitter. Ik heb het spreekgestoelte altijd graag wat hoger staan.

Dank, voorzitter. Dank ook aan het lid Podt voor het indienen van deze vraag. De NVWA heeft inderdaad de gegevens gepubliceerd van de inspecties die zijn uitgevoerd in de jaren 2024 en 2025. Die gegevens gaan over snijbloemen onder glas. Van de 71 inspecties die zijn uitgevoerd, bleken 43 gevallen niet in orde. Dat is die 39% waar mevrouw Podt aan refereerde. Ik ben het helemaal eens met de NVWA, die communiceerde dat dit zorgwekkend is. U kent mij als een minister die gezegd heeft dat naleving van de voorschriften van het grootste belang is om veilig gebruik voor mens en dier en wat betreft het milieu te kunnen garanderen; dat is ook de reden waarom het Ctgb de voorschriften opstelt. Ik vind dat we die met elkaar echt in stand moeten houden.

Ik vind ook dat de sector hierin meer verantwoordelijkheid moet nemen. De NVWA gaat op dit moment al het gesprek hierover aan met de sector en gaat ook stappen zetten om de naleving in deze sectoren te verhogen. Een onderdeel daarvan is bijvoorbeeld het zwaarder sanctioneren van overtredingen. Dat geldt in algemene zin, maar zeker voor bedrijven die herhaaldelijk de fout in gaan. Er wordt gekeken of er iets aan dat sanctieregime kan gebeuren. Die maatregelen onderschrijf ik overigens van harte.

We hebben hier eerder een debat gehad over het niet naleven als het gaat om middelen waarvoor een vrijstelling gegeven is. Ik heb recent in een Kamerbrief aangegeven dat het helaas niet mogelijk is om bedrijven die niet naleven als het gaat om die vrijstellingen, in de toekomst van deze vrijstellingen uit te sluiten. Dat kan niet. Ik ben het van harte met de NVWA eens dat je dat sanctieregime moet opschroeven, juist voor het draagvlak voor het wel kunnen toepassen van middelen die van belang zijn.

De NVWA kijkt ook of zij, wat betreft de openbaarmaking, de inspectieresultaten kan uitbreiden. Zij wil ook de samenwerking met andere toezichthouders vergroten, om daarmee het aantal overtredingen dat wordt opgespoord, te vergroten. Daarin trekken wij samen met de NVWA op. Daar sta ik ook van harte achter.

Daarnaast is men in de afgelopen "bewindstijd" — zo noem ik het maar — gestart met het uitwerken van een benchmarksysteem. Dat is een eerste aanzet. Dat is volgens mij heel belangrijk om zicht te kunnen krijgen op het gebruik en de toepassing binnen de

verschillende sectoren, ook op bedrijfs- en perceelniveau. In de sector van sierteelt onder glas zit het natuurlijk net anders in elkaar, maar dit is iets waar ik groot voorstander van ben.

Het volgende idee is aan mijn opvolger, want over twee weken staat hier een ander bewindspersoon. Ik kan me voorstellen dat we uiteindelijk toegaan naar een ander systeem. Dat zou beginnen met dat benchmarksysteem, dat veel meer inzicht geeft in de individuele toepassing als het gaat om bedrijven. Maar in de diergeneeskunde is het bijvoorbeeld heel gebruikelijk om een registratie van middelen te hebben waarbij ook de eindgebruiker, de boer ... Ik kom zo tot een einde, voorzitter, maar dit is volgens mij een heel belangrijk punt, dat ik graag aan deze Kamer wil meegeven. Ik denk dus aan een soortgelijk systeem als in de diergeneeskunde, want daar is het heel gebruikelijk dat middelen die toegepast worden, wel verantwoord en geregistreerd worden; soms gebeurt dat op dierniveau. Ik kan me heel goed voorstellen dat een soortgelijk systeem, in de opmaat van het benchmarksysteem, ook voor gewasbeschermingsmiddelen zou kunnen gaan gelden, juist om in de toekomst veilig te stellen dat die middelen veilig voor mens, dier en milieu gebruikt kunnen blijven worden.

Mevrouw **Podt** (D66):

Ik vind het toch wat ingewikkeld dat de minister spreekt over het benchmarksysteem in de context van de vragen die ik heb gesteld. Een benchmarksysteem is prima voor bedrijven die goed bezig zijn, maar voor bedrijven die er zo'n puinhoop van maken kan een benchmarksysteem natuurlijk nooit de oplossing zijn. Ik hoop dat de minister dat met mij eens is. Ik hoop ook dat als zij zegt "we willen dat de sector meer verantwoordelijkheid neemt" er misschien niet alleen een gesprek met de NVWA volgt, maar de minister zelf ook de telefoon oppakt om eens tegen de sector te zeggen: "Dit kan niet op deze manier. Dit is onverantwoord naar consumenten. Het is onverantwoord naar medewerkers die op deze bedrijven werken en het is onverantwoord naar bloemisten."

Ik wilde vraag ook nog wat breder stellen. Vorige maand kwam er een onderzoek uit waaruit blijkt dat geïmporteerde snijbloemen van buiten de EU vaak te veel bestrijdingsmiddelen bevatten. Soms gaat het zelfs over middelen die in de EU verboden zijn. Het advies is duidelijk: we moeten beter reguleren wat er op deze bloemen zit. Er wordt nu zelfs geadviseerd om de bloemen niet bij het gft-afval te gooien, omdat ze te giftig zijn voor de bodem. Welke stappen heeft de minister in Brussel gezet om te regelen dat dit soort gifboeketjes niet zomaar Nederland binnen kunnen komen? Zolang het niet Europees geregeld is, zijn er ook in Nederland maatregelen nodig om de veiligheid en gezondheid van bloemisten, van veilingmedewerkers en van inspecteurs te beschermen. Wat heeft de minister concreet gedaan om hun gezondheid te waarborgen?

Minister **Wiersma**:

Ik wil even vooropstellen, omdat ze nu in een vragenuur betrokken worden, dat er bij de overtredingen die door de NVWA in Nederland zijn vastgesteld, niet is vastgesteld dat er een overschrijding is van de residulimieten op de bloemen. Dat weten we dus niet. Dat is iets wat we niet kunnen vergelijken. Dat is anders dan bij de geïmporteerde bloemen waar het lid Podt het nu over heeft. In algemene zin is mijn inzet erop gericht, in de Europese Unie, maar ook als lidstaat op zichzelf, om ervoor te zorgen dat de producten — of dat nou voedingsmiddelen zijn of snijbloemen, dat maakt niet uit — onder dezelfde productiestandaarden worden geproduceerd als in Nederland of in Europa. In Nederland kennen wij zeer hoge productiestandaarden en gaan die in sommige gevallen, bijvoorbeeld in de dierhouderij, soms nog verder dan Europese richtlijnen ons verplichten. De inzet is er altijd op gericht dat we niet importeren wat we hier niet mogen produceren en dat geldt ook op dit punt.

Mevrouw **Podt** (D66):

Dat was niet nog echt het begin van een antwoord op de vraag. Volgens mij heb ik heel duidelijk aangegeven dat er voor mij een knip zit tussen de bloemen die hier worden

geproduceerd en die daar worden geproduceerd, maar de kern van het betoog is natuurlijk wel dat we ook hebben gezien dat het hier gewoon niet goed gaat. Hoe frustrerend ook, het is duidelijk dat de naleving niet van vandaag op morgen geregeld zal zijn. Mensen krijgen dus voorlopig nog te maken met bloemen die een te hoog residu hebben en dat schaadt hun gezondheid. Kan de minister toezeggen om vanaf nu actief te gaan communiceren richting bloemisten, medewerkers van sierteeltbedrijven en consumenten over hoe ze moeten omgaan met bloemen uit de reguliere sierteelt om zo risico's te verminderen?

**Minister Wiersma:**

Ik wil nogmaals benadrukken dat wij niet hebben geconstateerd op dit moment dat er sprake is van residuoerschrijding. Daar kan ik dus geen uitspraak over doen. Ten aanzien van de geïmporteerde bloemen hebben we dat wel gedaan en dat is natuurlijk terecht. Punt, zou ik zeggen. We voeren hier veel beleid op. We vinden het ook belangrijk dat we heel zorgvuldig met gewasbeschermingsmiddelen omgaan. Dat is iets waar ook onder mijn bewind mijn departement echt geen misverstand over laat bestaan. Voor de vervolgstappen die ik zojuist in mijn introductie noemde, die ik van wezenlijk belang vind juist voor de toekomst van deze sectoren, is dat aan mijn opvolger. Dit is een heel belangrijk onderwerp dat wij — ik ook zeker niet — niet schuwen.

**Mevrouw Podt (D66):**

Ja, we moeten er in Nederland ook zorgvuldig mee omgaan en dat betekent dus, zoals ik net zei, dat we niet gaan benchmarken in de sector, een sector waarin het zo verschrikkelijk misgaat. Dat lijkt me niet de bedoeling. Het stelt me in ieder geval gerust dat een nieuwe ploeg bewindspersonen hier binnenkort voortvarend mee aan de slag zal gaan. Er is duidelijk werk aan de winkel om de gezondheid en veiligheid van telers, bloemisten en consumenten te beschermen. Voor deze Valentijnsdag raad ik iedereen aan om een boeket te nemen van de vele goede biologische alternatieven. Zo hoeft je je geen zorgen te maken en steun je de sector die serieus werk maakt van een veilige teelt. Voor volgend jaar moeten we alles op alles zetten om van een veilig boeket de norm te maken.

Dank u wel.

**Mevrouw Bromet (GroenLinks-PvdA):**

39% van de Nederlandse bloemtelers houdt zich niet aan de wet. Dat vind ik choquerend, helemaal in het licht van de zaak die we hier ook een keer bespraken. In Frankrijk kreeg een dochter van een bloemiste leukemie. Zij was 11 jaar. Dat werd gelieerd aan de bestrijdingsmiddelen die gebruikt werden. Als 39% zich niet aan de wet houdt, wat veroorzaken zij dan? De minister zegt: ik weet niet of er residuen van die bestrijdingsmiddelen op de bloemen zitten. Daarmee brengt ze de bloemisten en consumenten in gevaar. Tenminste, ze weet het niet. Het is interessant dat de minister het had over transparantie. Als bloemist wil je weten dat je bij een teler koopt die zich aan de voorschriften houdt.

**De voorzitter:**

En uw vraag?

**Mevrouw Bromet (GroenLinks-PvdA):**

Mijn vraag is: wanneer kunnen we die transparantie verwachten?

**Minister Wiersma:**

Dat is in ontwikkeling. Het is aan mijn opvolger om dat uiteindelijk verder te brengen. Er wordt nu met de sectoren gewerkt aan dat benchmarksysteem. Mijn opvolger zal dat hopelijk snel verder brengen. Wat betreft dat andere: ik wil even de stelling corrigeren dat 40% van de telers zich niet aan de wet- en regelgeving houdt. Soms betreft het een administratieve fout of het toepassen van een verkeerde spuitkop. U stelt dat de hele sector er voor een

groot deel een potje van maakt, maar dat wil ik hier rechtzetten, want dat kun je niet uit deze cijfers halen. Dat geeft de NVWA zelf ook toe. We zijn hiermee bezig. Ik vind naleving ook van het grootste belang, juist voor het draagvlak. Maar je kunt op basis van dit onderzoek niet zomaar stellen dat mensen hiermee in gevaar gebracht worden.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

De wetgeving over landbouwgif beschermt onze gezondheid al niet goed genoeg. Mensen worden ziek en er wordt landbouwgif aangetroffen in de luiers van baby's. Nu blijkt weer dat de meeste telers zich niet houden aan de minimale regels. Er is jarenlang vriendelijk gesproken met de sector, maar we zien in de praktijk alleen maar achteruitgang in de naleving. De NVWA spreekt al jaren over een zorgwekkend slechte naleving. Mijn vraag aan de minister is: erkent zij dat die vrijblijvende afspraken met de sector niet het juiste effect hebben gehad?

Minister **Wiersma**:

Ik heb daar op dit moment te weinig informatie over. Ik heb de NVWA een aantal vervolgvragen gesteld op basis van de cijfers die zij aanleveren, bijvoorbeeld: wat behelzen die percentages exact? Het lid Kostić stelt dat het om het merendeel van de sector gaat, maar het gaat om 71 bedrijven die gecontroleerd zijn. In 39% van de gevallen is een misstand gevonden. Dat kan te maken hebben met heel uiteenlopende zaken. Dus om dan te zeggen dat het merendeel van de sector ... De sector is een stuk groter. Het is een belangrijke sector voor Nederland, die een grote economische waarde vertegenwoordigt, ook voor Nederland. Ik wil ze niet over één kam scheren. Desalniettemin ben ik van mening dat de voorschriften moeten worden nageleefd. Punt.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Zo kennen we de minister van de BBB weer. Ze bagatelliseert ...

De **voorzitter**:

Neenee, de minister zit hier namens de Kroon.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

We kennen de minister namens de Kroon op deze manier. Ze bagatelliseert het niet naleven van de wet. Ze doet niks om de gezondheid en het milieu te beschermen. De sierteeltsector neemt veel ruimte in beslag, die we goed kunnen gebruiken, bijvoorbeeld voor wonen. Die sector draagt niks bij aan de voedselzekerheid en die schaadt onze gezondheid en het milieu. Alleen handhaven gaat niet helpen. We moeten echt actief werken aan het afbouwen van de giftige sierteeltsector. Ik verwacht helaas niks van deze minister, maar ik roep het nieuwe kabinet wel op om echt werk te maken van de afbouw van de sierteeltsector en om de gezondheid voorop te stellen.

Minister **Wiersma**:

Ik wil daar nog wel even op reageren. Het is namelijk echt niet zo dat de sierteeltsector op al die locaties plaatsvindt waar de gemeentes lokaal omgevingsplannen voor woningbouw hebben verordend. Die patstelling is er in mijn ogen dus niet.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):

Dit is nou precies een probleem dat komt door de import van buitenaf. De coalitiepartijen, CDA, VVD en D66, hebben de poort van Europa wagenwijd opengezet voor buitenlandse producten die niet aan onze standaarden voldoen. Mevrouw Podt vroeg wat eraan gedaan wordt, maar het is allang duidelijk dat er bij de import helemaal niet genoeg capaciteit is om te controleren of producten wel aan onze standaarden voldoen. Precies dat hebben wij in al die debatten over Mercosur naar voren gebracht. Mijn vraag aan de minister is: wil zij straks aan haar opvolgers, die haar fantastische werk gaan overnemen en het hopelijk ook zo goed gaan doen, vragen of zij hier nog extra aandacht aan kunnen geven, en wil zij hen wijzen op

de risico's van dit soort handelsverdragen, die we sluiten met landen die niet aan onze voorwaarden voldoen?

Minister **Wiersma**:

Ja, ik wil dat natuurlijk meegeven aan mijn opvolger. Ik zou zeggen: bij dezen. Wel denk ik dat je binnen handelsverdragen juist afspraken kunt maken over de productiewijze. Dat is ook onderdeel van handelsverdragen. Uiteraard is het van het grootste belang dat er bij de import voldoende capaciteit is om controles uit te voeren, zodat gekeken kan worden of er aan de standaarden voldaan wordt. Ik ben het in dat kader helemaal met u eens. Binnen Europa en zeker binnen Nederland hebben we hele hoge standaarden en we moeten er wel voor zorgen dat de import zo veel mogelijk aan die standaarden voldoet.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA):

Ook vanuit het CDA hebben we natuurlijk kennisgenomen van de berichten over de naleving. Als dat percentage daadwerkelijk zo hoog ligt, is het een kwalijke zaak. Het mag niet zo zijn dat de goeden lijden onder de kwaden. Ik snap dat de minister nu in haar laatste dagen van dit kabinet zit, maar ik zou haar toch willen vragen om de toezegging te doen dat alles op een rij wordt gezet. Hoe kunnen we hierop ingrijpen, zodat de nalevering echt op orde komt, eventueel onbedoeld niet-naleven ook snel wordt gecorrigeerd en we echt hard optreden tegen de ondernemers die het verpesten voor de anderen en daar eigenlijk mee weg lijken te komen?

Minister **Wiersma**:

Ik denk dat de NVWA dat op dit moment doet. De NVWA heeft de verantwoordelijkheid hierover en ze hebben een aantal concrete voorstellen gedaan. Die heb ik zojuist ook in het sanctieregime genoemd en we staan van harte achter die voorstellen. Volgens mij is dat de lijn die ik steun. De NVWA zet goede stappen om juist tegemoet te komen aan dit verzoek.

Mevrouw **Podt** (D66):

Ten slotte. We hadden het al even over het onderzoek naar geïmporteerde bloemen. In de brief daarbij schreef de minister dat er wordt gekeken of bloemisten moeten gaan werken met persoonlijke beschermingsmiddelen. Dat is nogal wat. Bovendien hebben we nog dit onderzoek dat laat zien dat het ook in Nederland echt nog verre van op orde is. Is de minister het met mij eens dat er meer spoed moet komen achter de persoonlijke beschermingsmiddelen en dat zij met haar collega van SZW zou moeten kijken of minderjarigen nog wel bij bloemisten en in deze sector mogen werken?

Minister **Wiersma**:

Dit lijkt me iets voor mijn opvolger. Ik zal die vraag dus doorgeleiden.

De **voorzitter**:

Ik dank de minister voor haar beantwoording. Ik schors een kort ogenblik. Na de schorsing gaan we stemmen. De vergadering is kort geschorst.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.